T.C.

Hitit Üniversitesi

Sosyal Bilimler Enstitüsü

Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı

AİLE İRŞAT VE REHBERLİK BÜROLARINDA YAPILAN DİNİ DANIŞMANLIK - ÇORUM ÖRNEĞİ -

Necla YILMAZ

Yüksek Lisans Tezi

Çorum 2012

AİLE İRŞAT VE REHBERLİK BÜROLARINDA YAPILAN DİNİ DANIŞMANLIK - ÇORUM ÖRNEĞİ -

Necla YILMAZ

Hitit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışman

(Doç. Dr. Muammer CENGİL)

Çorum 2012

KABUL VE ONAY

Necla YILMAZ tarafından hazırlanan **"AİLE İRŞAD VE REHBERLİK BÜROLARINDA YAPILAN DİNİ DANIŞMANLIK-ÇORUM ÖRNEĞİ"** başlıklı bu çalışma, **19 Haziran 2012** tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

(Prof. Dr. Osman EĞRİ) (Başkan)

İmza

(Doç. Dr. Muammer CENGİL) (Danışman)

İmza

Doç. Dr. Ahmet Cahid HAKSEVER)

İmza

(Unvan, Adı ve Soyadı)

İmza

(Unvan, Adı ve Soyadı)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

İmza

(Prof. Dr. Gülen ELMAS ARSLAN)

Enstitü Müdürü

T.C.

HİTİT ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(19/06/2012)

Necla YILMAZ

ÖZET

"Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarında Yapılan Dini Danışmanlık-Çorum Örneği-" adlı tezimiz giriş ve dört bölümden oluşmaktadır:

Giriş bölümünde çalışmanın konusu, amacı ve yöntemi üzerinde durulmuştur. Birinci bölümünde çalışmamızın önemli kavramı olan aile kavramının tahlili, ailenin tarihsel gelişimi, çeşitli toplumlarda ve dinlerde ailenin konumu ve bunlarda görülen aile tipolojileri, bireyin şekillenmesinde etkili olan ailenin işlevi ve önemi ele alınmıştır. Zira insanın mutlu olması ve neslinin devamı ancak evlenerek kurulan aile ile mümkün olabilmektedir. Dolayısıyla aile kurumu, hem birey hem de toplum için hayati öneme haizdir.

İkinci bölümünde, anne-baba psikolojisi ve ilişkileri, ailede çocukların psikolojisi, anne-baba ve çocuk ilişkileri ve özellikle anne-babanın çocuğa karşı tutumları, ailede sağlıklı iletişim ve kuralları hakkında bilgi verilmiştir.

Üçüncü bölümünde, aile irşat ve rehberlik bürolarının tanımı, işlevi, amaçları ve ilkeleri öncelikli olarak verilip daha sonra ise din psikolojisi ve dini danışmanlık, dini danışmanlığın amacı, konusu, işlevi, alanları ve sınırlılıkları ele alınmıştır.

Dördüncü bölümünde ise bu ilk üç bölümdeki teorik bilgilerin akabinden Çorum Aile Bürosu'nda yapılan dini danışmalık hizmetinin profili çıkarılarak analizi yapılmıştır.

Sonuç olarak, aile büroları çeşitli eksiklerle beraber toplum ve aile için gerekli ve faydalı birimler olduğu tespit edilmiştir. Bununla beraber burada hizmet veren görevlilerin rehberlik ve danışmanlık alanlarında donanıma sahip olmaları durumda daha iyi hizmet verebilecekleri kanaatine varılmıştır.

Anahtar Kavramlar: Aile, Din Psikolojisi, Aile İrşat ve Rehberlik Bürosu, Dini Danışmanlık

ABSTRACT

Our thesis which is named 'Religious consulting made in Family Information and Guidance Offices – Corum Example' consists of an introduction and four parts.

In introduction part, the topic of the work, its importance and method is stressed. In the first part analysis of concept of family that is our works important concept, historical development of family, position of family in different societies and religions and family types of families seen in these societies, the function and importance of family which is effective on individual's development is discussed. Because, the happiness of one and continuation of his generation is only possible with family which is founded by marriage. So, family institution is vital for both society and individual.

In the second part information is given about parents psychology and relations, children psychology in family, parents and children relations and especially parents attitude towards children, healthy communication and communication rules.

In the third part definition, function, aims and principles of Family Information and Guidance Offices is given before all else. Then religion psychology and religious guidance and the aim, subject, function, fields and limits are discussed.

In the fourth part following these first three part's theoretic information profile of guidance service given in Corum Family Office is made out and analyzed.

Consequently, the offices are determined to be necessary any beneficial for society and family. Besides, it is understood that if the workers giving service here are qualified with guidance and consulting, they could serve more efficient.

Key Words: Family, Religion Psychology, Family Information and Guidance Office, Religious Consulting

İÇİNDEKİLER

ÖZET…… **i**
ABSTRACT…… **ii**
İÇİNDEKİLER…… **iii**
ŞEKİLLER LİSTESİ…….. **vi**
KISALTMALAR…… **vii**
ÖNSÖZ…….. **viii**
GİRİŞ…… **1**
1. ARAŞTIRMANIN KONUSU…… **1**
2.ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ…… **1**
3. ARAŞTIRMANIN AMACI…… **2**
4. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI…… **2**
5. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ…….. **3**
6. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ…… **3**
7. ARAŞTIRMADAKİ VERİLERİN ANALİZİ …….. **3**

BİRİNCİ BÖLÜM

KAVRAM OLARAK AİLE VE TARİHİ GELİŞİMİ

1. AİLENİN TANIM VE İŞLEVİ…….. **4**
1.1.Aile Kavramının Sözlük Anlamı..... **4**
1.2.Terim Anlamı…… **5**
1.3.Aile Kurumunun İşlevleri…… **5**
2. AİLENİN ÖNEMİ…… **7**
3. AİLENİN TARİHSEL GELİŞİMİ…….. **10**
3.1. Ailenin Tarihçesi…… **10**
3.1.1. Yahudilikte Aile…… **11**
3.1.2. Hristiyanlıkta Aile…… **12**
3.1.3. Cahiliyye Toplumunda Aile…….. **13**
3.1.4. İslam'da Aile…… **16**
3.1.5.Türkler'de Aile…… **20**
3.2. Aile Tipolojileri…… **24**

İKİNCİ BÖLÜM

AİLE PSİKOLOJİSİ

1. ANNE-BABA PSİKOLOJİSİ VE İLİŞKİLERİ…… 33
2. AİLEDE ÇOCUKLARIN PSİKOLOJİSİ…….. 37
3. ANNE-BABA VE ÇOCUK İLİŞKİLERİ……... 40
4. ANNE-BABANIN ÇOCUĞA KARŞI TUTUMLARI……. 42
5. AİLEDE SAĞLIKLI İLETİŞİM VE KURALLARI…….. 47

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AİLE İRŞAT VE REHBERLİK BÜROLARI

1.AİLE İRŞAT VE REHBERLİK BÜROLARI …… 51

1.1.Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarının İlkeleri…….. **51**
1.2. Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarının Amaçları…….. **51**
1.3. Aile İrşat ve Rehberlik Bürolarının Görevleri…….. **52**
2. DİN PSİKOLOJİSİ VE DİNİ DANIŞMANLIK…….. 53

2.1.Din Psikolojisi…… **53**
2.2. Dini Danışmanlık ve Din Hizmetleri…… **57**
2.3. Dini Danışmanlığın Konusu…… **60**
2.4. Dini Danışmanlığın Amacı…… 61
2.5. Dini Danışmanlığın İşlevi……. **62**
2.6. Dini Danışmanlığın Alanları……..... 64
2.7. Dini Danışmanlığın Sınırlılıkları…… 65

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMAYA KONU OLAN DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI ÇORUM AİLE İRŞAD VE REHBERLİK BÜROSU ENVANTER BİLGİLERİ-DEĞERLENDİRİLMESİ

1. ÇORUM İL MÜFTÜLÜĞÜ AİLE İRŞAT VE REHBERLİK BÜROSU ZİYARETÇİ PROFİLİ…… 66

1.1. Çorum Aile İrşat ve Rehberlik Bürosuna Gelenlerin Cinsiyeti…… **66**

1.2. Çorum Aile İrşat ve Rehberlik Bürosuna Gelenlerin Yaş Seviyesi…….. **67**

1.3. Çorum Aile İrşat ve Rehberlik Bürosuna Gelenlerin Medeni Durumları……. **68**

1.4. Çorum Aile İrşat ve Rehberlik Bürosuna Gelenlerin Öğrenim Durumları…… **69**

1.5. Çorum Aile İrşat ve Rehberlik Bürosuna Gelenlerin Mesleki Durumları……. **70**

1.6. Görüşme Şekli…… **71**

1.7. Konular…….. **72**

SONUÇ……. 77

KAYNAKÇA…… 80